



Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 1

Gemeente Den Haag, 16 april 2025

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Marc Reniers	Voorzitter
Alexander Pols	Lid
Annuska Pronkhorst	Lid
Berdie Olthof	Lid
Franz Ziegler	Lid
Joris Molenaar	Lid

Secretaris:

Sander van der Ven

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst voor vaststelling op 16 april 2025

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Apeldoornselaan 242 en Dierenselaan 195

20250416 B/2024-00836

Bouwen: het veranderen van de kerk Apeldoornselaan 242 en Dierenselaan 195 tot supermarkt en sociaal-maatschappelijke ruimte met ondergrondse parkeergarage, het bouwen van acht zorgappartementen ter plaatse van de te slopen pastorie Apeldoornselaan 240, alsmede het kappen van bomen en het maken van een in- en uitrit.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert grotendeels positief over het transformatieontwerp. Zij spreekt waardering uit voor de herbestemming van het kerkgebouw, een belangrijk accent en herkenningspunt in de omgeving. De aan de gevels toegevoegde elementen worden een vanzelfsprekend onderdeel van die gevels. Ook met de nieuwbouw ter plaatse van de pastorie aan de Apeldoornselaan kan de commissie in beginsel instemmen. Kerk en 'pastorie' blijven een ensemble. De nieuwbouw verwijst naar de bestaande hoofdvorm en vormgeving en lost belangrijke delen van de nieuwe functie – expeditie en parkeren – op.

In de uitwerking ziet de commissie nog aandachtspunten: onderdelen die de samenhang van het geheel verstoren en onderdelen die onvoldoende doorgewerkt of gespecificeerd zijn.

- Een verdeling van het natuursteen van de nieuwe entrees ontbreekt;
- Informatie over de te vergroten gevelopeningen ontbreekt;
- Informatie over het goed zichtbare hek tussen de kerk en de nieuwbouw ontbreekt;
- De sprongen in de voor- en zijgevels van de nieuwbouw kunnen (optisch) aangezet worden voor een robuuster beeld;
- De gevel boven de expeditie, inclusief het bovendetail van de expeditie, is niet uitgewerkt;
- De dakkapellen van de nieuwbouw zijn te grof;
- Uitwerking van de afdekkers van de kop- en topgevels ontbreekt;
- Verbijzonderingen zijn niet uitgewerkt;
- De zone rondom het gebouw is onrustig door de veelheid aan elementen. De commissie adviseert de entreezone te reduceren en de vrijgekomen ruimte te vergroenen.

2 Eisenhowerlaan 124

20250416 B/2024-14320

Bouwen: het bouwen van 7 appartementen met bergingen en parkeren op eigen terrein ter plaatse van het te slopen kantoorgebouw Eisenhowerlaan 124.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over het ontwerp van de nieuwbouw en de inpassing op de kavel en in de omgeving. De bestaande bebouwing is deels oorspronkelijk, deels aangepast. De nieuwe 'appartementenvilla' is geïnspireerd door de oorspronkelijke delen, neemt de hoofdvorm over, heeft eenzelfde materialenpalet en hergebruikt enkele elementen/ornamenten. Ook de manier waarop de tuin rondom de villa is ingericht, is geïnspireerd door wat gebruikelijk was. Zowel de gebouwde delen zoals de tuinmuren, als de groene inrichting zijn geëigend in dit deel van het Statenkwartier.

Het belangrijkste verschil met de oorspronkelijke bebouwing is het aantal bouwlagen. Binnen eenzelfde hoofdvorm wordt een extra verdieping gerealiseerd en esthetisch ingepast.

De architectonische uitwerking is zorgvuldig en maakt een in alle opzichten hoogwaardige nieuwbouw. Een passende invulling van de historisch gegroeide en aangepaste reeks villa's aan deze zijde van de Eisenhowerlaan.

3 Eisenhowerlaan 124

20250416 B/2024-14320

Cultuurhistorie: het bouwen van 7 appartementen met bergingen en parkeren op eigen terrein ter plaatse van het te slopen kantoorgebouw Eisenhowerlaan 124.

Akkoord

Het bouwplan is beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie adviseert positief over het ontwerp van de nieuwbouw en de inpassing op de kavel en in de omgeving. De bestaande bebouwing is deels oorspronkelijk, deels aangepast. De nieuwe 'appartementenvilla' is geïnspireerd door de oorspronkelijke delen, neemt de hoofdvorm over, heeft eenzelfde materialenpalet en hergebruikt enkele elementen/ornamenten. Ook de manier waarop de tuin rondom de villa is ingericht, is geïnspireerd door wat gebruikelijk was. Zowel de gebouwde delen zoals de tuinmuren, als de groene inrichting zijn geëigend in dit deel van het Statenkwartier.

Het belangrijkste verschil met de oorspronkelijke bebouwing is het aantal bouwlagen. Binnen eenzelfde hoofdvorm wordt een extra verdieping gerealiseerd en esthetisch ingepast.

De architectonische uitwerking is zorgvuldig en maakt een in alle opzichten hoogwaardige nieuwbouw. Een passende invulling van de historisch gegroeide en aangepaste reeks villa's aan deze zijde van de Eisenhowerlaan.

4 Elandstraat 43C, 45 en 47

20250416 B/2024-14442

Bouwen: het veranderen van de bedrijfsruimte Elandstraat 43C, 45 en 47 door het (gedeeltelijk) wijzigen van gebruiksfunctie (voor het stallen van motorvoertuigen) naar een woonfunctie ten behoeve van 2 woningen op de begane grond, het toevoegen van bouwlagen en een kapverdieping ten behoeve van 4 woningen en het maken van een in/uitrit.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De oneven zijde van de Elandstraat was oorspronkelijk een achterzijde en transformeert langzaam in een volwaardige straatwand. De dubbele kavel die nu wordt bebouwd, bevindt zich tussen twee rijzige oudere panden. De vier lagen van de nieuwbouw – een gemetselde gevel van drie lagen met daarboven de suggestie van een kap – ogen tussen die panden wat gedrukt. De commissie adviseert vol in te zetten op architectonische middelen om de gebouw grootschaliger te laten tonen. Onder meer het optisch optrekken van de begane grond, het uitvoeren van die begane grond in natuursteen, het reduceren van het aantal vensterassen, het verwijderen van de delende horizontale band tussen de eerste en tweede verdieping en (de suggestie van) een hogere gevel en een lagere kap.

5 Floris Grijpstraat 2

20250416 B/2024-10562

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van het kantoor Floris Grijpstraat 2 tot een woongebouw met 79 woningen en het aanhelen van een nieuwe gevel aan de bestaande bouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie constateert dat het niet als monument beschermde deel van het kantoorgebouw wordt getransformeerd tot woongebouw. Het door architect J.J.P. Oud ontworpen bouwdeel – een rijksmonument – behoudt de kantoorfunctie. De ontmoeting van de twee bouwdelen wijzigt. De latere toevoeging boven het trappenhuis van Oud wordt verwijderd en de kopgevel van de uitbreiding direct tegen en deels samenvallend met het monument wordt opnieuw ontworpen.

De commissie spreekt waardering uit voor de keuze het Y-vormige bouwdeel te transformeren en dit installatiearm te doen.

Het splitsen van de twee bouwdelen draait de situering van het gebouw. De Y is ontworpen in lijn met, of in de as van het gebouw van Oud. Deze as haaks op de

Wassenaarseweg verdwijnt met de nieuwe woonfunctie. Het woongebouw wordt benaderd van en heeft zijn gezicht naar de Floris Grijpstraat. De nu voorgestelde alzijdige behandeling van het Y-vormige volume reageert niet op de veranderde benadering. Er is geen duidelijke entreegevel.

De commissie mist een duidelijke relatie of dialoog met het gebouw van Oud. Het latere bouwdeel is ontworpen in het verlengde van Oud-gebouw, maar staat er nu naast. Door de nieuwe adressering aan de Floris Grijpstraat en door de alzijdige architectuur staan de twee bouwdelen te letterlijk naast elkaar. Als twee gebouwen die ook los van elkaar zouden kunnen (be-)staan.

Voor beide punten – de nieuwe oriëntatie en de relatie met het monument – kan een andere behandeling van de poot van de Y een oplossing zijn. Een ontworpen ontmoeting tussen twee gebouwen, een verbinding van Oud en de ‘boomerang’ aan het park. Een aanleiding voor een eigen aanpak van de poot van de Y ziet de commissie ook in de commerciële functie op de begane grond en de andere woontypologieën daarboven.

In het nieuwe gevelprincipe domineert de horizontale richting, wat in beginsel goed kan. En in beginsel zijn daarbinnen invullingen mogelijk. De nu getekende schijnkolommen, de oplossing van de koppen van Y en de aansluiting op het monument zorgen voor onbalans.

De nabijheid van een beschermd monument, de locatie en het abstracte gevelprincipe vragen een precieze materialisering en detaillering. De ingediende gevelfragmenten zijn wat summier en missen aansluitingen, beëindigingen en overhoekse oplossingen.

Ook voor het landschapsontworp spreekt de commissie waardering uit. Het belangrijkste en omvangrijkste deel hiervan is het dek boven de (bestaande) parkeerplaatsen. Dit dek is hoogwaardig uitgewerkt en kan een volwaardig landschap worden. De commissie adviseert meer onderscheid te maken tussen de twee zijden van het landschap: aan de zijde van de Floris Grijpstraat meer een voorplein, aan de andere zijde meer aansluiten bij het landgoed. Daarnaast adviseert de commissie de hoogteverschillen meer in te zetten en landschappelijk op te lossen.

6 Houtwijklaan 20

20250416 B/2023-00762

Bouwen: het bouwen van 57 huurappartementen en bijbehorende parkeervoorziening, het plaatsen van erfafscheidingen en het maken van een in- of uitrit op de Connexxionlocatie aan de Houtwijklaan 20 (blok 2, bouwnummer 23 tot en met 68 en 250 tot en met 257).

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie heeft dit deelplan beoordeeld samen met de agendapunten 7 en 8 en adviseert integraal over de 3 deelplannen.

Eerder heeft de commissie enthousiast gereageerd op het voorgestelde ensemble als nieuwe invulling van het voormalige fabrieksterrein. Alle ingrediënten –

volume compositie, architectuur en landschap – werken samen en maken een sterk geheel.

De architectonische uitwerking is aangescherpt, waarmee het geheel helderder en 'integraler' geworden is. De verbijzonderingen als dubbelhoge puien, schijn-schuifdeuren, luifels en balkons zijn logisch gepositioneerd.

Het landschapsplan is overtuigend, als setting voor de bebouwing, als verkeersruimte en als verblijfsruimte. De beoordeling van een uitgewerkt inrichtingsplan laat de commissie aan de Adviescommissie openbare ruimte (Acor).

7 Houtwijklaan 20

20250416 B/2023-00769

Bouwen: het bouwen van 51 huurappartementen en een collectieve huiskamer op de Connexxionlocatie aan de Houtwijklaan 20 (blok 3, bouwnummer 301 t/m 351).

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie heeft dit deelplan beoordeeld samen met de agendapunten 6 en 8 en adviseert integraal over de 3 deelplannen.

Eerder heeft de commissie enthousiast gereageerd op het voorgestelde ensemble als nieuwe invulling van het voormalige fabrieksterrein. Alle ingrediënten – volume compositie, architectuur en landschap – werken samen en maken een sterk geheel.

De architectonische uitwerking is aangescherpt, waarmee het geheel helderder en 'integraler' geworden is. De verbijzonderingen als dubbelhoge puien, schijn-schuifdeuren, luifels en balkons zijn logisch gepositioneerd.

Het landschapsplan is overtuigend, als setting voor de bebouwing, als verkeersruimte en als verblijfsruimte. De beoordeling van een uitgewerkt inrichtingsplan laat de commissie aan de Adviescommissie openbare ruimte (Acor).

8 Houtwijklaan nabij 20

20250416 B/2023-00749

Bouwen: het bouwen van 37 eengezinswoningen (deels) gecombineerd met een parkeervoorziening, het plaatsen van een erfafscheiding en het aanleggen van een in- of uitrit (project Nieuw Houtwijk, blok 1, 4 en 5, bouwnummers 1 tot en met 22 en 122 tot en met 136) aan de Houtwijklaan nabij 20.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie heeft dit deelplan beoordeeld samen met de agendapunten 6 en 7 en adviseert integraal over de 3 deelplannen.

Eerder heeft de commissie enthousiast gereageerd op het voorgestelde ensemble als nieuwe invulling van het voormalige fabrieksterrein. Alle ingrediënten – volumecompositie, architectuur en landschap – werken samen en maken een sterk geheel.

De architectonische uitwerking is aangescherpt, waarmee het geheel helderder en 'integraler' geworden is. De verbijzonderingen als dubbelhoge puien, schijn-schuifdeuren, luifels en balkons zijn logisch gepositioneerd.

Het landschapsplan is overtuigend, als setting voor de bebouwing, als verkeersruimte en als verblijfsruimte. De beoordeling van een uitgewerkt inrichtingsplan laat de commissie aan de Adviescommissie openbare ruimte (Acor).

9 Jaap Edenweg ongenummerd

20250416 B/2025-23246

Bouwen (beginselaanvraag): het bouwen van een horecapaviljoen ter hoogte van Jaap Edenweg ongenummerd.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie begrijpt dat het volume nog besproken wordt. Over het gevelontwerp is zij enthousiast. De heldere opzet en de eenduidige vormgeving in hout en glas maken een alzijdig paviljoen dat goed landt in de omgeving. Die omgeving is meer landschappelijk dan stedelijk, maar is wel ingericht. De oriëntatie én de alzijdigheid van het paviljoen reageren goed op de omgeving.

Voor een verdere uitwerking is het glas op de begane grond belangrijk. Dit is een bepalend onderdeel van het ontwerp. Voorkomen moet worden dat elementen als rolluiken of zonwering later worden toegevoegd. Zij moeten integraal worden meeontworpen.

10 Regentesseplein 149 t/m 215 en Regentesselaan 102

20250416 B/2024-16311

Bouwen: het veranderen van de voorgevels van de woningen Regentesseplein 149 t/m 215 en Regentesselaan 102 door het vervangen van kozijnen en hekwerken en het uitbreiden van de begane grond ter plaatse van de hoofdentree en luifel.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Oorspronkelijk bevond zich op de locatie van het woongebouw een kerk, prominent aan het gericht naar het Regentesseplein. Na sloop van de kerk is het woongebouw gebouwd in een eigentijdse architectuur. Afwijkend van de omringende bebouwing – de toelichting bij de aanwijzing van het Regentessekwartier als beschermd stadsgezicht benoemt "de massale werking" als minder goed passend – maar door de toepassing van architectonische elementen en de keuze van materialen gerelateerd aan die bebouwing.

De commissie adviseert positief over de hoofdropzet van de aanpak. De nieuwe kleurstelling benadrukt, net als de huidige kleurstelling, de architectuur en past in de omgeving. Dit geldt ook voor de vernieuwde erkers. De nieuwe entree aan het plein is een passende verbijzondering en de adressering van het gebouw aan het plein een verbetering.

Drie onderdelen van het ontwerp doen afbreuk aan de oorspronkelijke architectuur en de nieuwe entree. De commissie kan niet instemmen met zichtbare bevestigingen in de luifel, die de strakke uitstraling van de luifel en de uitstraling van de luifel als één element verstoren. Ook de vormgeving van de reling van de balkons en de waterslagen verstoren de architectuur. De gekozen maatvoering en materiaal onttrekken deze elementen aan de samenhang van het gebouw en beïnvloeden de inpassing in de omgeving negatief.

11 Regentesseplein 149 t/m 215 en Regentesselaan 102

20250416 B/2024-16311

Cultuurhistorie: het veranderen van de voorgevels van de woningen Regentesseplein 149 t/m 215 en Regentesselaan 102 door het vervangen van kozijnen en hekwerken en het uitbreiden van de begane grond ter plaatse van de hoofdentree en luifel.

Niet akkoord

Het bouwplan is beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

Oorspronkelijk bevond zich op de locatie van het woongebouw een kerk, prominent aan het gericht naar het Regentesseplein. Na sloop van de kerk is het woongebouw gebouwd in een eigentijdse architectuur. Afwijkend van de omringende bebouwing – de toelichting bij de aanwijzing van het Regentessekwartier als beschermd stadsgezicht benoemt “de massale werking” als minder goed passend – maar door de toepassing van architectonische elementen en de keuze van materialen gerelateerd aan die bebouwing.

De commissie adviseert positief over de hoofdropzet van de aanpak. De nieuwe kleurstelling benadrukt, net als de huidige kleurstelling, de architectuur en past in de omgeving. Dit geldt ook voor de vernieuwde erkers. De nieuwe entree aan het plein is een passende verbijzondering en de adressering van het gebouw aan het plein een verbetering.

Drie onderdelen van het ontwerp doen afbreuk aan de oorspronkelijke architectuur en de nieuwe entree. De commissie kan niet instemmen met zichtbare bevestigingen in de luifel, die de strakke uitstraling van de luifel en de uitstraling van de luifel als één element verstoren. Ook de vormgeving van de reling van de balkons en de waterslagen verstoren de architectuur. De gekozen maatvoering en materiaal onttrekken deze elementen aan de samenhang van het gebouw en beïnvloeden de inpassing in de omgeving negatief.

12 Scheveningseweg 82

20250416 B/2024-09193

Bouwen/Cultuurhistorie: het bouwen van een appartementencomplex met 21 appartementen op de bestaande kelder van het kantoor Scheveningseweg 82.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Eerder heeft de commissie met de hoofdvorm en de architectuur van het appartementengebouw ingestemd. De volumecompositie maakt een goede overgang van de schaal van de Scheveningseweg naar de schaal van de naastgelegen bebouwing aan het Frankenslag, de architectuur verwijst naar de typologie van het Haagse woonhotel, zoals aanwezig aan de overzijde, op de andere hoek Scheveningseweg/Frankenslag.

De collectief ontworpen en ogende tuin rondom de nieuwbouw zorgt voor een goede landing en inpassing in de omgeving. De tuin versterkt de hoekoplossing en versterkt de woonhoteltypologie.

In de architectonische uitwerking – de keuze van materialen en de toepassing daarvan – ziet de commissie nog aandachtspunten. Een deel van de uitwerking past niet bij de gekozen architectuur en/of bij de kwaliteit die dit deel van het Statenkwartier vraagt.

- Voor de horizontaliteit van het metselwerk is een precieze keuze en uitwerking van het verband en de voeg bepalend;
- De negge is te minimaal en betonbanden gecombineerd met een zichtbare stalen latei zijn oneigenlijk;
- Of de voorgestelde dakgoten en dakranden passen, hangt af van de overhoekse detaillering. Deze ontbreekt. Dit geldt ook voor de dakpannen;
- De entreepui is te weinig 'verbijzonderd'. De typologie en de architectuur vragen een duidelijke hoofdentree.

Marc Reniers

Voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag